

Scholen aan Zee
afdeling: Lyceum aan Zee
Schooljaar 2022-2023

Reglement 'Programma van Toetsing en Afsluiting'
PTA

Inhoudsopgave

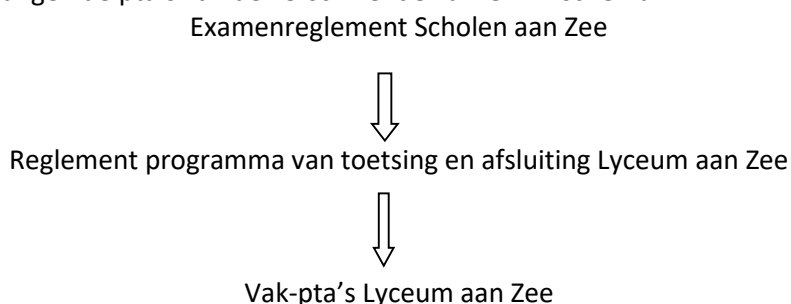
Inleiding.....	3
1. Perioden.....	4
2. Periodeplanners.....	4
3. Onderwijstijd en contacturen.....	4
3.1. Contacturen/lessen.....	4
4. Toetsing.....	5
4.1. Opbouw examendossier.....	5
4.2. Rekenen.....	6
4.3. Profielwerkstuk.....	6
4.4. Onregelmatigheden bij het schoolexamen.....	6
4.5. Aanwezigheid / afwezigheid / te laat bij toetsen.....	7
4.5.2 Toetsen inhalen.....	7
5. Cijfers en bezwaar.....	7
5.1 Berekening van de gemiddelde cijfers.....	7
5.2 Combinatiecijfer.....	8
5.3 Inzage en cijfervaststelling.....	8
5.3.1 Bezwaar.....	8
6. Herkansingen.....	9
7. Leerlingen die overstappen van VWO naar HAVO 5 of van HAVO 5 naar VWO 5.....	10
8. Leerlingen met dyslexieverklaring.....	10
9. Vrijstelling voor een vak.....	10
10. Vervroegd examen.....	10
11. Examen op hoger niveau.....	10
12. Slotbepaling.....	11

Inleiding

Dit reglement programma van toetsing en afsluiting (pta) is voor alle leerlingen in de bovenbouw van Lyceum aan Zee: voor leerlingen van 4 en 5 HAVO en van 4, 5 en 6 VWO. Het hele eindexamen bestaat uit een centraal examen (CE) en een schoolexamen (SE). Het centraal examen vindt voor de HAVO plaats aan het eind van het vijfde leerjaar, voor het VWO aan het eind van het zesde leerjaar.

Het examen dient op grond van landelijke regelgeving strak georganiseerd te zijn. Daarom heeft het College van Bestuur met instemming van de Medezeggenschapsraad een Examenreglement opgesteld. Dit reglement is te vinden op de website van Scholen aan Zee.

Onder dit reglement hangt het 'reglement programma van toetsing en afsluiting' (pta) van Lyceum aan Zee. Hieronder hangen de pta's van de verschillende vakken. In schema:

In het pta staat een algemene uitleg over de toetsing in de bovenbouw. Hierin staat wat we de komende jaren van de leerlingen verwachten. In de vak-pta's staat per vak per periode vermeld of de leerling een toets heeft, de weging van deze toets, de soort toets en welke examenonderdelen er worden getoetst. Ook bestaat er een vak-pta van het profielwerkstuk (PWS) en Loopbaanbegeleiding (LOB).

Bij het opstellen van het vak-pta wordt door een vakgroep gestreefd naar een zo goed mogelijke spreiding van de inspanningen en hiermee de belasting van de leerling. Ook wordt de spreiding van de inspanningen en belasting over het gehele pta van een studie zo goed mogelijk verdeeld en afgestemd. Daar waar blijkt dat de werkbelasting onevenredig hoog is, wordt samen met de betrokkenen gezocht naar een oplossing die de voortgang en het presteren van de leerling en het na te streven niveau niet ondermijnt.

Het is belangrijk alles rustig door te lezen en dat de leerling het bespreekt met de ouder(s)/verzorger(s). Mocht er iets onduidelijk zijn, aarzel dan niet om vragen te stellen. Vragen over de toetsen kunnen het beste aan de betreffende docent worden gesteld. Voor andere zaken is de mentor, schoolleider, examensecretaris of loopbaanbegeleider de aangewezen persoon.

Veel succes!

De schoolleiding
Dhr. H. ter Veld
Dhr. J. Roggeveen

Het examensecretariaat
Mevr. K.N. Gijzen-Hoogvorst
Mevr. L.C.J. de Koster
Dhr. E. Scholte

1. Perioden

Het schooljaar is verdeeld in vier perioden. In die perioden volgt de leerling lessen, maakt praktische opdrachten, handelingsdelen en toetsen volgens de beschrijving in de vak-pta's. Een periode wordt afgesloten met een toetsweek. In een toetsweek worden toetsen gemaakt volgens een toetsrooster.

De indeling van de perioden is als volgt:

Periode	Data	Data bijbehorende toetsweek
Periode 1	29 augustus – 4 november 2022	31 oktober – 4 november 2022
Periode 2	7 november 2022 – 20 januari 2023	16 januari – 20 januari 2023
Periode 3	23 januari – 31 maart 2023	HAVO 4 en VWO 4: 20 – 24 maart 2023 VWO 5, HAVO 5 en VWO 6: 27 – 31 maart 2023
Periode 4	3 april – 7 juli 2023	3 juli – 7 juli 2023

In uitzonderlijke gevallen kan het voorkomen dat de toetsweek verlengd wordt met één of twee extra dagen om de vakken die getoetst worden voldoende te kunnen spreiden. Hiernaast is het ook mogelijk dat pta-onderdelen buiten de toetsweek afgerond worden. Het overzicht van resultaten is te zien in Magister. Het vierde en laatste overzicht in Magister geeft de stand van zaken weer voor de overgang/bevordering/het schoolexamencijfer.

Voor HAVO 5 en VWO 6 bestaat het schooljaar uit **drie** perioden. Daarna beginnen de centrale examens.

Centrale examens	start	eind
Eerste tijdvak	Donderdag 11 mei 2023	Dinsdag 30 mei 2023
Tweede tijdvak	Maandag 19 juni 2023	Donderdag 22 juni 2023

2. Periodeplanners

Bij elk vak ontvangt de leerling aan het begin van een periode een periodeplanner waarin per week onderwerpen, huiswerk en andere belangrijke zaken worden beschreven. De periodeplanner wordt uitgedeeld door de vakdocent en staat ook in de elektronische leeromgeving (ELO). De mentor kan indien nodig helpen hoe met behulp van de periodeplanner een goede persoonlijke planning gemaakt kan worden.

3. Onderwijstijd en contacturen

In de bovenbouw worden aan de leerlingen op de HAVO in totaal ten minste 1700 en op het VWO ten minste 2700 studielasturen aangeboden. Dit zijn uren die door de school en in sommige gevallen na toestemming van de school door de leerling worden ingevuld en kunnen vele vormen hebben. We onderscheiden daarbij onder andere contacturen (ingeroosterde lessen), maatwerkuren, gesprekken met mentor of loopbaanbegeleider, excursies, toetsen etc.

3.1. Contacturen/lessen

Tijdens contacturen wordt gewerkt onder begeleiding van een vakdocent met verschillende werkvormen. In de bovenbouw wordt een groter beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid. Het is vanzelfsprekend dat de leerling zich voorbereidt op de lessen, dat deze een goede planning maakt, vragen stelt, actief leert en

werkt. In het geval van een probleem bij het doorwerken van de leerstof dan kan de leerling de hulp van de docent of mentor inschakelen. De docent gaat samen met de leerling op zoek naar oorzaken: wordt er op de juiste manier geleerd, welk onderdeel heeft de leerling nog niet in de vingers enz. Niet altijd is het nodig bij de docent in het lokaal te werken. Misschien werkt de leerling liever in een andere ruimte of is overleg met een groepje medeleerlingen gewenst. Hier is altijd toestemming voor nodig van de docent en de docent dient altijd te weten waar de leerling aan het werk gaat.

4. Toetsing

4.1. Opbouw examendossier

Het examendossier bestaat uit de volgende onderdelen:

- a. toetsen, zowel schriftelijk als mondeling (Dossiertoetsen, DT);
- b. praktische opdrachten (PO);
- c. handelingsdelen (HD).

Ad a: toetsen

Over het algemeen wordt er gesproken over toetsen. De toetsvormen lopen uiteen van schriftelijk tot mondeling. Alle toetsen die in HAVO 4, VWO 4 of VWO 5 gegeven worden, tellen mee voor de bevordering naar het volgende leerjaar. In VWO 4 worden er hoofdzakelijk voortgangstoetsen (VT) afgenomen. Deze tellen alleen mee voor de bevordering en niet in het schoolexamen. Bij enkele vakken wordt hierop een uitzondering gemaakt. In de voorexamenklas (HAVO 4/VWO 5) en de examenklas worden uitsluitend dossiertoetsen gemaakt. Het eindcijfer van een vak in de voorexamenklas telt voor 25% mee in het schoolexamen (SE). De cijfers die worden gehaald in de examenklas tellen samen voor 75% mee in het schoolexamen.

Ad b: praktische opdrachten zijn opdrachten die alleen of met (een) medeleerling(en) worden gemaakt. Een onderzoeksverslag is hiervan een voorbeeld. Sommige opdrachten beslaan meer dan één periode. In het vak-pta staat een korte omschrijving van de praktische opdracht. Praktische opdrachten worden beoordeeld aan de hand van criteria die van tevoren bekend zijn gemaakt. Niet alleen de inhoud van de opdracht, maar ook de procesgang kan worden beoordeeld.

Werkstukken en/of praktische opdrachten moeten bij de docent ingeleverd worden voor of op de uiterste inleverdatum, zoals vermeld in het vak-pta of planner. Dit kan persoonlijk en/of via de Elektronische Leeromgeving (ELO). Op verzoek kan de leerling een ontvangstbewijs van de docent krijgen.

Ad c: een handelingsdeel is een opdracht die alleen of in samenwerking met medeleerlingen wordt uitgevoerd. Handelingsdelen worden beoordeeld met een O (onvoldoende), een V (voldoende) of een G (goed). Als de beoordeling een onvoldoende is, dan dient de leerling het handelingsdeel opnieuw te doen of aan te passen totdat het handelingsdeel met een voldoende kan worden beoordeeld.

De uiterste inleverdatum voor een handelingsdeel wordt door de vakdocent tijdig gecommuniceerd aan de leerling. Het overschrijden van de uiterste inleverdatum van een handelingsdeel geldt als een onregelmatigheid. In paragraaf 4.4 wordt dit verder toegelicht. Indien de omstandigheden hierom vragen kan afgeweken worden van de uiterste inleverdatum. Dit wordt bepaald door de vakdocent in overleg met de schoolleiding.

De data voor het inleveren van de handelingsdelen zijn indien mogelijk opgenomen in de vak-pta's. In de ELO staat een duidelijk omschrijving van de gestelde eisen waaraan ieder handelingsdeel dient te worden voldaan.

Als aan het eind van het schooljaar of voor het eindexamen niet alle handelingsdelen met een voldoende zijn afgerond, is de leerling niet bevorderd naar het volgende leerjaar c.q. toelaatbaar tot het eindexamen. Sommige vakken kennen alleen handelingsdelen (LO en LOB). Bij die vakken wordt geen cijfer gegeven, maar alleen de aanduiding onvoldoende, voldoende of goed.

4.2. Rekenen

Rekenvaardigheden worden integraal aangeboden bij vakken als wiskunde, economie, bedrijfseconomie, scheikunde en natuurkunde.

Voor leerlingen zonder wiskunde in hun vakkenpakket is er een landelijke regeling van kracht. Zij worden geacht een schoolexamen rekenen op niveau 3F af te leggen. Dit schoolexamen wordt afgenomen in HAVO 4 en/of HAVO 5. De leerling heeft het 3F niveau behaald wanneer er een voldoende is behaald voor het schoolexamen rekenen.

In aanloop naar het schoolexamen rekenen wordt er een instaptoets afgenomen. Hierna volgen er indien nodig rekenlessen. De leerling heeft vervolgens meerdere momenten waarop het schoolexamen gemaakt kan worden. Wanneer een leerling een voldoende heeft behaald voor het schoolexamen heeft de leerling rekenen afgerond. Zolang er nog geen voldoende is gehaald, volgt de leerling wekelijks een lesuur rekenen (behalve in de eerste periode, dan is het lesuur op intekening) en dient het schoolexamen rekenen te worden herkanst. Het resultaat voor het schoolexamen rekenen telt niet mee voor de slaag-zakregeling maar wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.

4.3. Profielwerkstuk

Een bijzonder onderdeel van het schoolexamen is het profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een afsluitende opdracht waarin de leerling laat zien dat deze op het gewenste niveau een eigen onderzoek kan doen. Het aantal studielasturen dat hiervoor gereserveerd is, bedraagt 80 uur (per leerling, niet per profielwerkstuk). Het profielwerkstuk dient volgens het tijdspad dat in het vak-pta staat, te worden uitgewerkt. De beoordeling wordt vastgelegd in een cijfer.

Voor de HAVO en het VWO vormt dit cijfer samen met het cijfer voor maatschappijleer en CKV het combinatiecijfer. Het combinatiecijfer is het gemiddelde van de op een heel getal afgeronde eindcijfers. Vervolgens wordt het gemiddelde weer afgerond op het nabij liggende gehele getal: 5,5 wordt dus een 6 en 5,45 een 5.

Het cijfer voor het profielwerkstuk moet minimaal een 4,0 zijn. Bij een lagere beoordeling, kan de leerling niet aan het centraal examen deelnemen. Op het diploma worden de titel van het profielwerkstuk en de beoordeling apart vermeld. De start van het profielwerkstuk is in de voorexamenklas, de afronding in de examenklas.

4.4. Onregelmatigheden bij het schoolexamen

Onder onregelmatigheden wordt alles verstaan wat niet is toegestaan bij een onderdeel van het schoolexamen. In het geval van toetsen valt te denken aan bijvoorbeeld spieken, overleggen met een medeleerling, het bij zich hebben van mobiele telefoons, horloges, MP3- spelers, gebruik van niet toegestane rekenmachines, boeken op tafel, etuis, petten, jassen in de toetsruimte, enzovoorts.

In het geval van schoolexamenonderdelen, anders dan toetsen, valt te denken aan het plegen van plagiaat, het overschrijden van een inleverdatum, het niet of te laat verschijnen op een presentatiemoment of mondeling zonder geldige en vooraf doorgegeven redenen enz.

De regels zijn:

- Als bij een leerling een onregelmatigheid wordt geconstateerd tijdens een toets, wordt de leerling daarvan in kennis gesteld door de docent of surveillant en wordt vervolgens het werk ingenomen. De leerling krijgt een nieuw blad om daarop verder te werken vanaf de vraag waar de leerling gebleven was.
- Een onregelmatigheid bij een voortgangstoets die alleen voor de bevordering telt, wordt gemeld bij de schoolleider, ook als de fraude achteraf wordt geconstateerd. De schoolleider overlegt met de vakdocent over de te nemen sanctie.
- In het geval van onregelmatigheden bij dossiertoetsen wordt de schoolleider ingelicht en geldt de regeling zoals die is vastgelegd in het examenreglement, artikel 4.3;
- Te allen tijde worden de ouders/verzorgers van de leerling over de onregelmatigheid ingelicht door de schoolleider.

4.5. Aanwezigheid / afwezigheid / te laat bij toetsen

Kan de leerling door ziekte of om een andere dringende reden geen toets maken, dan neemt één van de ouders/verzorgers tussen 8.00 uur en 9.00 uur op de dag van de toets telefonisch contact op met de school (0223-540300) om dit te melden. Als deze procedure niet juist wordt gevolgd, is er sprake van een onregelmatigheid.

Wanneer een leerling te laat is bij een toets, wordt de leerling na tien minuten na het begin van de toets tot de toetsruimte toegelaten. Dit ten behoeve van een rustige start van de toetsen. Wanneer een leerling meer dan tien minuten te laat is, dan vervalt het recht op deelname aan de toets. De eerste dertig minuten van een toets mag de leerling de toetsruimte niet verlaten; ten behoeve van de rust.

De toets dient te zijn afgerond binnen de tijd die op de toets vermeld staat. De surveillant benoemt deze tijd bij het begin van de toets.

4.5.1 Toets gemist door ziekte

Indien de leerling in meerdere toetsweken één of meer toetsen mist door ziekte dan vervalt het recht op één van de herkansingen van de betreffende leerling.

4.5.2 Toetsen inhalen

Een door een geldige reden gemiste toets haalt de leerling in tijdens de daarvoor vastgestelde inhaalmomenten. Deze inhaalmomenten worden gepland in de week na de toetsweek.

De leerling ontvangt uiterlijk één dag voor de inhaalmomenten, via de schoolmail, een definitief rooster voor de in te halen toetsen. Een ingehaalde toets kan niet worden herkanst.

5. Cijfers en bezwaar

Na elke toetsweek is een overzicht van de behaalde resultaten in Magister zichtbaar. Op dat overzicht staat per vak het op twee decimalen afgeronde voortschrijdende gemiddelde van alle toetsen. Er is ook een overzicht van de cijfers die in het schoolexamendossier zijn opgenomen.

5.1 Berekening van de gemiddelde cijfers

Berekening van het gemiddelde cijfer voor een vak

Het gemiddelde cijfer voor een vak is altijd een gewogen gemiddelde van de behaalde pta-cijfers, waarbij in het examenjaar ook het gemiddelde eindcijfer van het voorexamenjaar meetelt voor 25%.

Berekening van het gemiddelde eindexamencijfer

Het gemiddelde eindexamencijfer voor een vak is een gewogen gemiddelde van het op één decimaal afgeronde cijfer van het centraal examen en op één decimaal afgeronde cijfer van het schoolexamen. De weging van beide individuele cijfers is 50%. Het eindcijfer voor het vak wordt afgerond op een geheel cijfer.

Afronding van de cijfers

Binnen het schoolexamen wordt er in twee stappen afgerond. Een 6,47 wordt een 6,5. Bij vakken zonder centraal examen wordt dit cijfer vervolgens afgerond op een 7.

Vakken zonder becijfering

Bij vakken zonder becijfering maar met beoordeling krijgt een leerling aan het eind van een periode of leerjaar de beoordeling 'onvoldoende', 'voldoende' of 'goed'. Deze vakken dienen elk leerjaar ten minste met een voldoende te worden afgesloten om bevorderd te kunnen worden of een diploma te kunnen halen.

Vakken zonder centraal examen

Sommige vakken kennen alleen een schoolexamen. In onderstaande tabel staan ze opgesomd. Bij de vakken die in het voorexamenjaar worden afgesloten is het afgeronde cijfer op de overgangslijst meteen het eindcijfer voor het schoolexamen (SE).

Vak	Afsluiting (jaar)
Maatschappijleer	Eind HAVO 4 / VWO 4, combinatiecijfer
Culturele en kunstzinnige vorming (CKV)	Eind HAVO 4 / VWO 5, combinatiecijfer
BSM	Eind HAVO 5, cijfer
Lichamelijke opvoeding (LO)	Eind HAVO 5 / VWO 6, beoordeling: O, V, G
Loopbaanoriëntatie (LOB)	Eind HAVO 5 / VWO 6, beoordeling: O, V, G
Informatica	Eind HAVO 5 / VWO 6, cijfer
Wiskunde D	Eind VWO 6, cijfer
Profielwerkstuk (PWS)	Eind HAVO 5 / VWO 6, combinatiecijfer

5.2 Combinatiecijfer

Voor de vakken maatschappijleer, CKV en het profielwerkstuk wordt aan het eind van HAVO 5 / VWO 6 een combinatiecijfer vastgesteld waarbij elk onderdeel even zwaar meetelt. Ieder onderdeel dient afgerond te zijn en minimaal gewaardeerd te zijn met het cijfer 4,0. Per onderdeel wordt het cijfer vermeld op de cijferlijst. Het combinatiecijfer is het rekenkundige gemiddelde van het cijfer voor maatschappijleer, afgerond op gehelen, CKV, afgerond op gehelen, en het cijfer voor het profielwerkstuk, afgerond op gehelen. Het combinatiecijfer komt afgerond op gehelen op de eindlijst en telt mee voor de slaag-zakregeling.

5.3 Inzage en cijfervaststelling

De leerling heeft het recht om elke gemaakte en nagekeken toets in te zien. Na elke toetsweek of na een toetsmoment wordt een leerling in de gelegenheid gesteld om de betreffende toets in te zien.

Het cijfer dat na het inzagemoment is vastgesteld, kan niet meer gewijzigd worden.

5.3.1 Bezwaar

Voortgangstoetsen. Wanneer de leerling het niet eens is met de beoordeling van een onderdeel van de voortgangstoets of twijfelt aan de juiste gang van zaken (rechtvaardigheid en/of rechtmatigheid van het oordeel), kan deze binnen vijf werkdagen nadat de leerling de feiten bekend zijn geworden en er overleg

met de docent heeft plaatsgevonden, schriftelijk bezwaar indienen bij de schoolleider. Is de leerling minderjarig dan dient het bezwaar door een wettelijke vertegenwoordiger te worden ingediend. De schoolleider hoort de leerling en de docent en neemt vervolgens een beslissing. Zonder tegenreactie van de leerling, gaat de leerling akkoord met het behaalde en in Magister vastgelegde cijfer. Na de laatste toetsweek van het schooljaar kan een cijfer alleen nog gewijzigd worden op de dag dat de leerling inzage krijgt in het gemaakte werk. Daarna is wijzigen niet meer mogelijk en staat het cijfer vast.

Op het overgangsrapport worden alle voortschrijdende gemiddelden afgerond op gehele cijfers. De bevorderingsnormen worden op deze gehele getallen toegepast (zie het bevorderingsreglement).

SE onderdelen. Wanneer de leerling het niet eens is met de beoordeling van een onderdeel van het schoolexamen of twijfelt aan de juiste gang van zaken (rechtvaardigheid en/of rechtmatigheid van het oordeel), kan deze binnen vijf werkdagen nadat de leerling de feiten bekend zijn geworden en er overleg met de docent heeft plaatsgevonden, schriftelijk bezwaar indienen bij de schoolleider. Is de leerling minderjarig dan dient het bezwaar door een wettelijke vertegenwoordiger te worden ingediend. De schoolleider hoort de leerling en de docent en neemt vervolgens een beslissing. Zonder tegenreactie van de leerling, gaat de leerling akkoord met het behaalde en in Magister vastgelegde cijfer. Na de laatste toetsweek van het schooljaar kan een cijfer alleen nog gewijzigd worden op de dag dat de leerling inzage krijgt in het gemaakte werk. Daarna is wijzigen niet meer mogelijk en staat het cijfer vast.

6. Herkansingen

In de bovenbouw heeft elke leerling het recht op twee herkansingen per jaar. Zowel na periode één, als na periode twee is er één herkansingsmoment waarop de leerling één van de twee herkansingen kan inzetten. De leerling bepaalt zelf of en voor welk vak een herkansing wordt ingezet. Een leerling die na periode één nog geen herkansing heeft ingezet kan na periode twee nog een herkansing inzetten. Het recht op de tweede herkansing vervalt.

De leerling schrijft zichzelf in voor de herkansing en krijgt hiervoor een uitnodiging per mail. Na inschrijving ontvangt de leerling een bevestiging per mail. De leerling dient dit te controleren. Als er geen bevestiging is ontvangen (check ook de map 'ongewenste mail/spam') dan is de inschrijving niet gelukt.

Naast de inschrijving overlegt de leerling met de mentor en/of vakdocent. De leerling onderbouwt de aanvraag en geeft aan welke voorbereiding getroffen dient te worden. Tenslotte kan er vanuit het vak een inspanning geëist worden. Het doel hiervan is de leerling zo goed mogelijk voor te bereiden en de kans op verbetering te vergroten. De inspanning kan bijvoorbeeld het volgen van een aantal begeleidingsuren zijn of het opnieuw maken van bepaalde opdrachten.

Ten slotte geldt dat:

- bij het herkansen van een toets het hoogste cijfer telt;
- een gemiste herkansing niet kan worden ingehaald;
- herkansingen centraal worden georganiseerd;
- alleen pta-onderdelen herkanst kunnen worden die als herkansbaar zijn aangewezen in periode één en twee van het vak-pta;
- indien de leerling in meerdere toetsweken één of meer toetsen mist door ziekte dan vervalt het recht op één van de twee herkansingen;
- een ingehaalde toets kan niet worden herkanst.
- de kijk-luistertoetsen van havo 5 en vwo 6 wel herkansbaar zijn, ondanks dat deze in periode drie gepland staan. De beschikbaarheid van de betreffende Cito-toetsen ligt hieraan te grondslag.

7. Leerlingen die overstappen van VWO naar HAVO 5 of van HAVO 5 naar VWO 5

Bij het overstappen van VWO naar HAVO 5 is maatwerk noodzakelijk. Er wordt hierbij onder andere gekeken naar de overlap tussen de HAVO- en VWO-examenprogramma's, de gebruikte lesmethodes en de behaalde cijfers en beoordelingen. Voor elk vak wordt een overstapdocument opgesteld.

Het overstappen van HAVO 5 naar VWO 5 staat beschreven in de bevorderingsnormen.

8. Leerlingen met dyslexieverklaring

Leerlingen met een officiële dyslexieverklaring mogen bij alle schriftelijke toetsen van Nederlands, Engels, Duits en Frans gebruik maken van een laptop met spellingscontrole, met uitzondering van de spellingstoets Nederlands. Als leerlingen ondanks het gebruik van de spellingscontrole toch spelfouten maken in hun teksten, worden deze spelfouten als fout meegerekend zoals bij de niet-dyslectische leerlingen.

9. Vrijstelling voor een vak

Alleen in uitzonderlijke gevallen kan een leerling een vrijstelling krijgen voor een vak. De vrijstelling dient aangevraagd te worden bij de schoolleiding. De schoolleiding bepaalt, indien nodig in overleg met de inspectie, of er voldoende grond is voor een vrijstelling. Mogelijk dient een vervangende opdracht uitgevoerd te worden of dient een ander vak gevolgd te worden.

10. Vervroegd examen

Vervroegd examen kan worden gedaan in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar in één of meer vakken maar niet in alle vakken (artikel 37a lid 1 van het Eindexamenbesluit VO). De kandidaat kan zich hiervoor melden bij de vakdocent. De mentor en de schoolleider dienen hun toestemming te geven. Ook dient het organisatorisch (roostermatig) te realiseren te zijn.

Met een kandidaat die voor deze regeling in aanmerking komt, worden de aanvullende regelingen uit het eindexamenbesluit doorgenomen en indien noodzakelijk wordt een apart pta opgesteld.

Indien de leerling in één of meer vakken centraal examen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centraal examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

11. Examen op hoger niveau

Leerlingen mogen examens op een hoger niveau afleggen dan het niveau waarin de leerling het onderwijs volgt. De leerling dient dan schriftelijk een verzoek in te dienen bij de directeur (zie examenreglement artikel 7.3.3).

Wanneer de leerling een examen op een hoger niveau niet of niet naar tevredenheid haalt, kan dat examen alsnog op het eigen niveau afgelegd worden (dit is de "terugvaloptie"). Deze mogelijkheid wordt niet als herkansing gezien.

Met een kandidaat die voor deze regeling in aanmerking komt, worden de aanvullende regelingen uit het eindexamenbesluit doorgenomen.

Het uitgangspunt is dat het schoolexamencijfer blijft staan. Wanneer blijkt dat er een grote discrepantie is tussen het schoolexamenprogramma op het hogere niveau en het geëigende niveau, worden in overleg met schoolleider, mentor, vakdocent en leerling een passend plan van aanpak gemaakt.

Bij voorkeur worden eventuele discrepanties afgedekt voordat het centrale examen in het eerste tijdvak plaatsvindt, zodat de school in staat is ook op het eigen niveau een schoolexamencijfer te genereren door de diverse onderdelen opnieuw te beoordelen volgens het pta op het eigen niveau.

Alleen dan kan het cijfer van het schoolexamen na het eerste tijdvak in het kader van de terugvaloptie worden veranderd. Dit vereist wel dat de inspectie toestemming moet verlenen.

Het is in alle gevallen niet de bedoeling dat het schoolexamencijfer op het hogere niveau zonder meer wordt omgerekend naar het geëigende niveau.

12. Slotbepaling

De schoolleiding behoudt zich het recht voor om af te wijken van het pta-reglement indien noodzakelijk.

In alle gevallen dat het pta-reglement niet overeenstemt met het examenreglement, is het examenreglement leidend.

In alle gevallen waarin dit pta-reglement niet voorziet en in gevallen van kennelijke onbillijkheid, neemt de directeur een besluit.

Mochten de exameneisen/examenprogramma toch wijzigen, worden alle betrokken partijen hiervan op de hoogte gesteld en zou het vak-ptu kunnen veranderen.
